

Hábenczyus Alida Anna (SZTE Móra Ferenc Kollégium)

Felszín alatti sivatagok: a homoki erdők alatt kialakuló vízmentes talajrétegek

A fás és lágyszárú közösségek alkotta mozaikos tájak komplex dinamizmusának megismerésével számos kutatás foglalkozik napjainkban is. A fák összetett és sokféle hatást gyakorolhatnak környezetükre és az abban élő lágyszárú vegetációra, melynek eredményeként változatos élőhelyek alakultak ki a trópusi és a mérsékelt égövben egyaránt. Erdészeti megközelítésből a hazánk Nagyalföldjén fekvő erdők vízháztartásáról is számos publikáció született. Ezek az erdők zömében idegenhonos fajok mesterséges telepítés útján létrehozott monodomináns állományai. Vizsgálatainkat a Duna-Tisza közén végeztük, ahol a csökkenő talajvízszintek miatt különösen jelentős lehet a fás szárú növényzet mélyebb talajrétegek nedvességére gyakorolt hatása. A homokhátság szárazodása intenzíven kutatott probléma, a szakmai vélemény megoszlik a háttérben húzódó kiváltó tényezők relatív jelentőségét illetően. Abban azonban valamennyien egyet értenek, hogy 19. században kezdődő és napjainkig tartó fásítások hatása nem hagyható figyelmen kívül.

Eredményeinkből kiderül, hogy a talajnedvesség éves vertikális dinamikájára jelentős hatást gyakorol az élőhely típusa. Szignifikáns eltéréseket kaptunk nemcsak a homoki gyepek és erdők, de a különböző erdőtípusok értékeinek összehasonlításakor is. A talaj nedvességtartalma mellett vizsgáltuk annak összetételét, szemcseméretét, a felszín közelében uralkodó mikroklímátikus viszonyokat, illetve becsültük az erdők lombkorona-borítását is. A különböző paraméterekre kapott szignifikancia-viszonyok egymással összefüggésbe hozhatók, ezzel igazolva, milyen sokrétűen befolyásolják mikrokörnyezetüket a fás szárú közösségek.

Jelen dolgozatban arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy a homokhátság természetes arculatába nem illő vegetációs elemek milyen kedvezőtlen hatást gyakorolhatnak a táj vízgazdálkodására.

Mészáros Ádám (PTE Szentágotthai Szakkollégium)

Poloskainvázió az országban! Az idegenhonos ázsiai márványospoloska (*Halysormorpha halys*) és egyéb jövevények terjedése Magyarországon

A klímaváltozás, és a fokozott globalizáció okán egyre több idegenhonos faj jelenik meg új helyeken, ahol azok korábban nem voltak megtalálhatóak. Az így felbukkanó új fajokat adventív fajoknak nevezzük. Amennyiben egy adventív faj emberi segítséggel jut el új élőhelyekre, ott megtelepszik, majd terjedni kezd, úgy inváziós fajról beszélünk. Ahogy sok más téren, ebben is sikeresek a rovarok, számos inváziós rovarfaj, köztük sok poloskafaj érkezett Európába az elmúlt évtizedekben. 2012-ben még 18 adventív poloskafajt ismertünk hazánkból, 2018-ra ez már 23-ra nőtt. Új fajok telepedtek meg stabilan, egyes fajok tömegesen léptek fel, mely a médiában is nagy port kavart.

Érdekes, hogy miként jelennek meg, és milyen útvonalon jutnak el új helyekre a jövevényfajok. Öt idegenhonos poloskafaj irodalmi és közösségi adatait vizsgáltam meg, számos adat a www.izeltlabuak.hu közösségi adatmegosztó weboldalaról származik. Megállapítható, hogy egyes fajok gyorsan képesek hatalmas tömegben megjelenni, terjedésükben segítségükre van a fokozott mobilizáció, mivel kereskedelmi csomópontok mentén jelennek meg, és az utat, vasutat használják terjedési útvonalként. A legsikeresebb inváziós poloskafajnak hazánkban az ázsiai márványospoloska (*Halyomorpha halys*) tekinthető. A faj első hazai példányait 5 éve találták, manapság nagyobb városainkban tömeges. Az inváziós fajok megjelenése, terjedése növényvédelmi és ökológiai szempontból is jelentős.

Bálint Dénes Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A szalakóta (*Coracias garrulus*) területhasználatának és vonulásának újabb adalékai

A szalakóta (*Coracias garrulus*) hosszú távú vonulóként és az agrárkörnyezetben történő költése okán kifejezetten veszélyeztetett helyzetben lévő fajnak tekinthető. Viselkedésének, területhasználatának és vonulásának ismerete elengedhetetlenül fontos a minél pontosabb fajvédelmi terv kidolgozásában, illetve annak végrehajtásában. A napjainkban a főleg térinformatikai módszerekre épülő vizsgálatokkal már igen pontos képet alkothatunk a szokásokról.

Máltesics Péter (PTE Szentágotthai János Szakkollégium)

A Balaton-felvidék értékei geoturisztikai szempontból

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére számos turisztikai terméktípus illeszthető rá, melynek köszönhetően hazánk egyik legkeresettebb célterületévé vált mind az aktív lehetőségek, mind a kulturális látnivalók tekintetében. Jelentős eszmei értékről van itt szó, melynek oktató célú bemutatása az ember tudásanyagát bővíti: földtani képződmények és felszínalaktani formák, illetve az ezeket kiegészítő egyéb, földrajzi helyhez köthető természeti tényezők, mint a növény- és állatvilág.

A dolgozatomban egy olyan szemszögből vizsgálom meg a látnivalókat, mely elemző tanulmányt ad a táj arculatáról, ezáltal pedig kibővíttem a turizmus számos olyan potenciális lehetőségével, mely az eddig kevésbé ismert parkot a nagyközönség számára sokkal befogadhatóbbá és élményszerűbbé teszi más hazai középhegyvidéki területeinkkel szemben. A vizsgálat szempontjából a geológiai bemutatóhelyek szolgálnak a leglényegesebb információforrással, ugyanis ezek lehetnek a jelentős földtudományi örökséggel rendelkező geológiai parkok alappillérei. Összehasonlítási alapot nyújtva érdemes lenne megfigyelni néhány nemzetközi példát is, melynek segítségével konklúziót alkothatunk abból, hogy a kereslet-kínálat és a vonzerő tényezőin keresztül hogyan lehet a kezdeményezés